

JAARGANG 13 | NUMMER 1 | FEBRUARI 2017

geestdrift

JULES DEELDER: "Zalig zijn de digibeten. Zij erven straks de echte wereld, de rest de virtuele" > 10

DE WAARDE VAN WAARHEID IN DE BULLSHIT-SAMENLEVING > 16

**POWER TO THE PEOPLE
Hiphop is het Nederland van nu > 21**

“HÉ, WEER DANTE!”

Hoe wordt er met klassieke literatuur omgegaan in de media van nu? Het *Observatory on Dante Studies* van de Universiteit Utrecht onderzoekt het nalatenschap van een van de belangrijkste namen uit onze westerse cultuurgeschiedenis: Dante Alighieri, schrijver van *De goddelijke komedie*. Dante kan in de moderne tijd bijzondere vormen aannemen. Een nieuwe popband die zichzelf *Inferno* noemt, een reisgidsje dat toeristen door alle Dante-gerelateerde plekjes van Italië leidt of een leesclub die alle werken van Dante bespreekt: Dante is verworven in onze maatschappij. Ook wanneer we ons daar niet altijd bewust van zijn. *Geestdrift* sprak met Gandolfo Cascio en Philiep Bossier over de nalatenschap van Dante, prestige en cultuur.

Door Luz Weekenstroo

“Dante wordt heel vaak geciteerd, zowel bewust als onbewust. Denk aan Harry Mulisch, aan Cees Notenboom – in veel Nederlandse literaire romans wordt er aan Dante gerefereerd. Hetzelfde gebeurt in de kunst en in het theater. Maar ook wanneer ik televisie kijk, denk ik regelmatig: ‘Hé, daar heb je hem weer!’ Niet alleen zijn geschreven werk heeft zijn sporen in onze cultuur achtergelaten; hij zelf ook. Zo zie je Dante’s neus regelmatig terug in spotprenten, commercials en op politieke mediakanalen. Het hoofd van Dante is een icoon geworden.”

“Wij onderzoeken hoe een fenomeen uit iets dat men hoge cultuur noemt – Dantes middeleeuwse literatuur – ingeworteld is in onze hedendaagse cultuur. Daarbij wordt óók de hedendaagse populaire cultuur bekeken. We hopen daarmee een veld te betreden waar de wetenschap normaliter een beetje snobistisch over doet. Cultuur is het product van een maatschappij, daarom is het belangrijk om die maatschappij bij dit onderzoek te betrekken en niet alleen de wetenschapper. Mijn familie zegt regelmatig: ‘Jullie zijn met cultuur bezig’. Daarop antwoord ik: ‘Ja, jullie ook!’ Iedereen is met cultuur bezig.”

“Het is heel opvallend dat alle studenten, ook

wanneer ze nooit eerder bewust bezig zijn geweest met Italiaanse literatuur, bekend zijn met Dante. Iedereen heeft die naam eerder gehoord en kan hem koppelen aan *Inferno*, de hel of aan het vagevuur. Dit is voor een wetenschapper heel interessant. Hoe komt het dat iedereen die naam kent? Als ik in de colleges vraag of men weet wie Petrarca is, gebeurt het regelmatig dat studenten dat niet weten. Maar met Dante is het altijd raak.”

“Als je nu naar de poëzie-afdeling van een Nederlandse boekhandel gaat, kom je Dante tegen. Hij prijkt daar meestal naast Shakespeare en Homerus. Zijn boeken worden kennelijk nog steeds verkocht. Dat betekent niet automatisch dat ze ook gelezen worden. Veel mensen schaffen *De goddelijke komedie* aan om het ‘ooit’ te kunnen lezen of om alle klassiekers te verzamelen. Op bepaalde niveaus van de maatschappij geeft het prestige om een werk als dat van Dante in je boekenkast te hebben. In zekere zin is het boek op die manier een bevestiging van je eigen culturele niveau. Dit werkt ook zo voor de prestige van een taal. Een vertaling van Dante in de eigen taal, verleent die taal prestige als cultuurtaal. Zo heeft het Afrikaans, een taal die zeer verwant is aan het Nederlands, zijn eigen vertaling van *De goddelijke komedie*. Daarmee zet het Afrikaans zichzelf op de kaart als cultuurtaal.”

“De laatste officiële dag van dit onderzoek is 13 september 2021. Op die datum is Dante zevenhonderd jaar overleden. Dit is meer een symbolische datum dan een daadwerkelijk eindpunt. In werkelijkheid is er geen einde aan dit onderzoek. Het nalatenschap van Dante groeit elke dag en roept elke dag weer nieuwe vragen op.”

Naam: prof. dr. Philiep Bossier en dr. Gandolfo Cascio

Departement:
Italian Literature
and Translation
Studies

Besturende onder-
zoekers van het
*Observatory on
Dante studies*